

tíðindablaðið

sosialurin

Telefon 118 20
Argjavegur 26, 3800 Argir
Postmoga 76, 3800 Tórshavn

Útgevandi: P/f Sosialurin ©
Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller
Fyrirskjótari: Krisjan Dahl
Bláðfólk: Hogni Djurhuus
Randi Jacobsen
Tórfinn Smith
Ljósmyndari: Kalmar Lindenskov
Uppseting: P/f Sosialurin
Prent: P/f Pressan 1981

oddagrein

Tiltøkini

ORDASKIFTIÐ um handilsboycott av Suðrafríka kundi bent á, at meiriluti ikki er á lögtingi fyri uppskoti landsstýrisins um handilsboycottið. Hetta er sjálvandi harmiligt. Mest harmiligt er hetta av tí, at vit koma okkum í ringt orð í altjóðasamfelagnum, um uppskotið verður felt. Men hetta verður eisini harmuligt sæð út frá einum samgongu- og samstarvssjónarmiði.

TAÐ HEVUR verið alkunnugt, at samarbeiðið í hesari samgongu hevur verið at kalla fyrirmyndarkigt. Ósemjur hava verið og tær eiga at vera í einum fólkaræði. Men vit hava higartil kunnað talað okkum og samrátt okkum til semjur og hetta hevur verið til stórt gagn fyri samfelag og fólk. Tað er tí burturav harmiligt, at ósemja nú tykir vera komin millum Kristiliga fólkaflakkin og teir báðar stóru samgonguflokkarnar. Sum lögmaður læt skína ígjøgnum undir orðaskiftinum, so hevði sjálvstýrisflokkurin meldað frá, men givið grønt ljós fyri framløg. Hetta er heilt í tráð við tann parlamentariska arbeiðshátt, vit higartil hava nýtt. Tað var tí eingin, sum gjørdist tí ikki sørt bilsin, tá Tordur Niclassen knappliga gekk imóti. Vit vóna, at hetta stavar frá einhvøjrari missskiljing, sum kann verða upplýst.

HARAFTURÍMÓTI høvdu vit, ella hildu vit okkum hava, allar grundir til at halda, at Kristiliga fólkaflakkurin fór at taka undir við uppskotinum — somikið meira sum tað skuldi verið ein uppløgd kristniplikt. Mangur gjørdist tí ikki sørt bilsin, tá Tordur Niclassen knappliga gekk imóti. Vit vóna, at hetta stavar frá einhvøjrari missskiljing, sum kann verða upplýst.

að, so Tordur fer at atkvæða fyri hóast alt. Tordur verður ikki minni maður av at broyta støðu aftur — heldur tvørturímóti!

MONG eygu hvíla í hesum døgum á okkum — ikki bert her í Norðurlöndum, men um allan heim. Tað er stórir áhugi í útheiminum fyri hesum máli, og kemst hetta av, at tað nú bert eru Føroyar og Svøríki í Vesturheiminum, sum ikki hava samtykt handilsboycott. Svøríki kemur við fyrst í nýggja árinum. Skulu vit so standa einsamøll eftir við skommini?

UM TORDUR ikki kemur til eina aðra uppfatan liggur stór ábyrgd á sambandsflokkinum. Hann kundi kanska hugsað um sín uttanríkisráðherra, sum inniliga hevur mælt til handilsboycott og sum fer at koma illa fyri í altjóðasamfelagnum, um ein partur av ríkinum boycottar tað handilsboycott, sum Danmark hevur verið heitasti talsmaður fyri.

VIT fara tí framvegis at vera bjartskýgd. Vit fáa okkum ikki til at trúgva, at Óli Breckmann skal fara at ráða fyri, hvat Hilmar Kass og Tordur Niclassen hugsa og gera á lögtingi.

OG VIT fáa okkum enn minni til at trúgva, at teir tá til skarpskeringar kemur, fara at taka ábyrgdina fyri eini landaskomm, sum ongantið fer at vaskast av okkum aftur. Vit eru so bjartskýgd, at vit fara at halda, at ein meiriluti hóast alt verður til skjals tá avgerðin fellur, hvørt vit skulu rodná, ella skulu kunna standa óskammað frammanfyri altjóðasamfelagnum.

jd

Málbrúk

Einaferð segði onkur útlendingur sum dugdi føroyskt mál við Heðin Brú, at hann hevði hoyrt, at tað mál ið hann, Heðin Brú, skrivaði var egið, líktist burtur úr tí, ið mangir aðrir føroyingar nýttu. Tá svaraði skaldið mikla, at tað var helst so, og tað kom av tí, at hann hevði ongantið lært nakað til munar at skriva føroyskt, onga fasta mállæru, so tað mál ið hann nýtti var tað ið hann hevði hoyrt heima hjá móðir og faðir, og aðrir skálvíkingar ið hann hevði hoyrt málborið seg. Hesi fólk, ið høvdu verið hansara lærumeistarar, høvdu ongantið gingið í skúla, men tey ið høvdu segd, at hvussu tey áttu at siga, og hvussu bendast skuldi.

Sama kann eg siga um meg sjálfan, tað er ikki mikið eg havi lært í skúla, men kortini má ein mangast um tað ið fólk, ið halda seg duga, og skuldu havt lært, koma við. Gud viti hvi, tí tey siga seg vera góð við mál-ið.

Istaðin fyri at siga sum fedrarnir hava sagt í mong hundrad ár, so koma tey við tiliknum nýupfunnum sum til dømis *rorslubrekað*, istaðin fyri at siga *lamin* sum altið hevur verið sagt, og sum sigur alt stutt og greitt. Fyrr fóru vit í grind tá grindaboð vóruð rópt, men nú *luttaka* teir í grindini. Konur og gentur skapaðu og seymaðu

klæði fyrr, men tað gera tær ikki longur, nei, nú *framleida* tær ploggi. Skjótt verður tað ikki fínt at siga at binda heldur, onkur av teim í útvarpinum, sjónvarpinum ella úr Móðurmálsáráðslagnum fara mestur at finna okkurt fittari orð, vitið bara.

Fyri nokrum árum síðani segdu fólk góðan morgun ella góðan dag tá tey hittust, men nú siga tey *hei!* — Fyrr segdu fólk farvæl ella góða nátt tá hvør fór til sín, men nú siga tey *bei bei ella gje* so fin eru tey blivin. — Fyrr segdu vit um fisk at hann var góður ella ringur, nú siga teir, ið halda seg duga, at *góðskan er góð á fiskinum* — og Gud reddi meg driva teir tað so vitt at teir viðhvørt siga, at *góðskan er ring á fiskinum*.

Tá vit ið nú eru gomul voru upp á okkara veg tyddi orðið *góðska* tað sama sum *kærleiki* — tað varð *aldri* tikið upp á tungu um fisk ella tilikt, tað hevði verið hildið fyri tað barnatvælt sum tað er.

Sum sagt, vit ið litlan skúlaskep eru komin til, hava litið lært, men so mikið vita vit, at tá vit siga hvar maður ella kvinna býr, so skal tað vera skrivað ella sagt í hvørjumfalli og ikki sum bankar og aðrar skrivstovur gera, har verða øll bygðanøvn skrivað í hvørfalli, so tvætult bera hesi

seg at — og hetta letur móðurmálsáráðslagið og tilikir stovnar ikki í tvey um, so teir munnu halda hetta vera í besta lagi, men, sum sagt, tey gomlu segdu ikki so, tó tey bara høvdu gingið í livsins skúla.

Nei, skilið er ringt, men tibetur glógvar onkustaðni í. Rætt nú havi eg lisið bókina Hotel Heyst sum Hanus Andreassen hevur skrivað, hon er skrivað á so deiliga natúrligum máli, at tað ger gott at lesa hana, aftrat tí at søgnarnar eru so frálíka góðar.

Alt ið ein tilik andans kempa sum sjálvur Ludvík Holberg stríddist fyri var at menniskjuni skuldu vera natúrlig — ikki apukattar.

Tað ið ger føroyska málið so ríkt, er ikki minst tað, at tað hevði fleiri orð fyri tí sama, men hesi virði verða rænd úr málinum og til hesa ránsveðið er útvarpið úr leikum tikið. — Summi orð, ið eru góð føroysk orð annars, verða brúkt í tíð og ótíð. Eitt tilikt er *vegna*. Fyrr segdu vit at tað slapst ikki út fyri brimi, nú siga teir at tað var ikki úttarandi *vegna* brim ella *vegna* verður — fjákalótir!!

Nei, málið er so avlagað av summum ið halda seg duga, at her er neyvan bót á borði, ikki minst útvarpinum fyri at takka.

24/11-86
Viggo Dalsgaard

Til Hans Birgir Hansen

Eg vil byrja við at gera tær klárt, at eg eri hvorki fráhaldsmaður ella limur í nokrum trúarfelagsskapi, tó eri eg limur í fólkaakirkiuni. Harafturimóti eri eg ein uttanfyri standandi eygleiðari av samfelagsgongdini sum heild.

Tað er lögdi, at tú ikki kanst fáa eyguni upp fyri arbeiðinum hjá fráhaldsfelagsskapum um landið, og er tað ikki rætt, tá tú sigur, at hesir bert arbeiða í upplýsingaríkinum. Tvørturímóti eru nógvar aktiv fráhaldsfólk, ið útinnu mangan góðan gerning mótvegis teimum, ið hava trupulleikar av rúsdrekka.

Landið er eisini við at fáa eyguni upp fyri rúsdrekkatrupulleikum í Føroyum, og lata ymsir góðir menn í hesum døgum eitt avvenjingarheim upp á Velbastað, har tey, ið hava trupulleikar av rúsdrekka, kunnu fáa røttu hjálpin, ið krevst fyri at koma burturúr áðurnevndu trupulleikum.

Tankagongd tin kann tykjast heldur torskið, tí tú meinar, at minnilutin av Føroya fólki skal avgera um rúsdrekkasølan skal vera fri ella ikki. Hetta er eftir minari meining reinur heilaspuni.

Tú nevni, at tú livir í 1986, meðan eg livi í 1907, tá fólkaatkvøðan um rúsdrekkaalógina var á sinni, men við tí tankagongd tú hevur, man tað heldur vera øvugt.

Eisini sigur tú í lesarabrævi tinum tann 27. nov., at eg leggi føroyingar undir at drekka seg frá øllum ognum sinum. Til hetta er bert at siga, at tú hevur missskilt meg, tí eg bar fram í lesarabrævi minum tann 18. nov., at um rúsdrekkasølan varð fri, so høvdu nógvir av landsmonnum okkara drukkið seg frá ognum sinum.

Ikki haldi eg, at tú bert setur væl hugsað lesarabrev í dagbløð, tí flestu lesarabrev eru langt undir allan kritikk, hvat morali

viðvíkur.

Tá tú nevni, at tú hevur fingið úrslit av at skriva í dagbløð, og av at taka orðið á fundum og á tünatosi, so kann eg neyvan hugsa mær, at hesi úrslit eru positiv, tí eg kenni eitt sindur til titt «tünatos».

Mentaði havnamaðurin

Framhald av síðu 2

alt toska- og hýsufilakið frá Føroya Fiskasølu, soluarbeiðið í USA gera teir. Vit fáa sendandi ein prislita, nakað sum Daells Varehus, ið sigur okkum, at so og so nógvar okkara toska- og hýsufilakur verður í USA.

Samanumtikið kann sigast, at tað at selja toska- og hýsufilak, tekur Coldwater sær av, og ikki vit. Nú er tað bara so, at vit hava ikki allan henda tosk og alla hesa hýsu, ið vit kundu hugsað okkum at fiskað, og virknir sum

Framhald á síðu 15